

Van: Remco Kerkhoff
Telefoon: 14 010

Uw kenmerk: 23bb005093
Ons kenmerk: M2307-2926 - 23bo006903

Onderwerp: Aan de slag met de Rotterdamse
arbeidsmarkt

Datum: 5 september 2023

Aan de gemeenteraad

Op 26 juli 2023 stelden Imane Elfilali en Tim Kind (Volt) ons een schriftelijke vraag over Aan de slag met de Rotterdamse arbeidsmarkt.

Inleidend wordt gesteld:

Wij trekken bij u aan de noodrem. We zien dat er in vrijwel alle sectoren behoefte is aan werknemers. Daarnaast zien we dat diverse Rotterdammers, zoals jongeren als andere werkzoekenden, juist op zoek zijn naar een baan. Het lukt Rotterdam nog niet goed om de vraag en het aanbod hier bij elkaar te krijgen. We laten hiermee arbeidspotentieel en welvaart onbenut. Daarbij staan we voor een grote uitdaging om onze klimaatdoelen te halen. Uit het rapport 'Regio in beeld' van november 2022 blijkt dat de arbeidsmarktregio Rijnmond geconfronteerd wordt met ongekende krapte. We zien kwetsbaarheden in bijna alle beroepsrichtingen, zoals in het onderwijs, de zorg, de techniek en het OV, maar ook in banen waarmee we onze klimaatdoelen willen behalen.

Als we vooruit kijken dan zien we dat momenteel 46% van de Rotterdamse bevolking ouder is dan 40 jaar, waarvan 27,4% ouder dan 55 jaar. De prognose voor 2040 is dat 34,9 % ouder zal zijn dan 50 jaar. Onze bevolking zal vergrijzen met effecten op de arbeidsmarkt en de zorg. Daarnaast wordt de hoop gevestigd op de kansen van digitalisering, automatisering en innovatie om de arbeidsproductiviteit in Rotterdam te verhogen. Tegelijkertijd is de haalbaarheid van deze stijging onduidelijk, omdat o.a. niet helder is welke investeringen er de komende jaren nodig zijn om deze stijging te realiseren. We zullen heel serieus en gericht aan de slag moeten met onze arbeidsmarkt. Daarvoor is het volgens de Volt fractie nodig om helder en transparant te zijn over wat de komende jaren de precieze arbeidsbehoeften zijn in Rotterdam. Rotterdammers die zich al in onze stad bevinden moeten we helpen aan een baan. En daar waar we arbeidskrachten nodig hebben, zullen we die gericht moeten aantrekken. We denken hierbij specifiek aan jongeren, bewoners met een afstand tot de arbeidsmarkt en migranten die zich al langer in onze stad bevinden. Indien blijkt dat er onvoldoende arbeidspotentieel aanwezig is bij deze groepen, vinden wij dat het actief en gericht werven van arbeidsmigranten binnen en buiten de Europese Economische Ruimte (EER) overwogen moet worden om onze economische en sociale doelen te behalen. Wij stellen het college graag de volgende vragen:

Hieronder volgt de vraag en onze beantwoording:

Vraag 1:

Heeft het college in beeld wat de personeelsbehoefte is van verschillende sectoren in 2023? Zo ja, wat is deze behoefte?

Antwoord:

Ja, ons college heeft een beeld van de personeelsbehoeften. In het Beleidskader Participatie 2023-2026 'Werk is Geweldig' geven we, op basis van de daarin als bijlage 1 opgenomen arbeidsmarktanalyse, aan dat er in de arbeidsmarktregio Rijnmond structurele personeelstekorten zijn in bijna alle sectoren. We nemen diverse maatregelen om die tekorten te verlichten. Dat doen we met een focus op de maatschappelijk cruciale sectoren (zorg, onderwijs, kinderopvang, openbaar vervoer, bouw en techniek, veiligheid, haven en logistiek) en het werk dat bijdraagt aan het realiseren van de transitieopgaven (energie, digitalisering en circulaire economie). We stimuleren dat meer Rotterdammers voor dit soort conjunctuurbestendig werk kiezen. Zo ontstaat er voor alle betrokkenen een win-winsituatie. Werkzoekenden krijgen nieuwe kansen op duurzaam werk. Werkgevers krijgen gemotiveerde medewerkers, waardoor zij hun diensten (weer) kunnen leveren. En daarvan profiteren uiteindelijk alle Rotterdammers.

Vraag 2:

Heeft het college in beeld wat de ontwikkeling is van deze personeelsbehoefte tot en met 2026? Wat is deze behoefte per jaar in respectievelijk 2024, 2025 en 2026? Zo nee, is het college bereid een prognose uit te laten voeren naar de ontwikkeling van deze behoefte?

Antwoord:

Ja, ons college heeft een voldoende beeld van de personeelsbehoefte. We gebruiken daarvoor de informatie over de vacature- en baanontwikkeling in de arbeidsmarktregio Rijnmond, zoals die beschikbaar is in het arbeidsmarktdashboard Rijnmond Inzicht (RIZ)¹, de monitor Rijnmond Werkt Door² en de arbeidsmarktinformatie van het UWV³. Voor de beantwoording van deze vraag verwijzen we daarom ook regelmatig naar deze bronnen. Volgens het UWV is de spanning op de arbeidsmarkt in Rijnmond 'krap'. Wat betekent dat er ruim meer vacatures zijn dan mensen werkloos zijn. Dit geldt voor bijna alle sectoren. Het aantal openstaande vacatures in de regio Rijnmond is nog steeds hoog. Vooral de vraag naar de technische-, bedrijfseconomische en administratieve-, commerciële- en zorg en welzijn beroepen is groot.

Volgens de Regionale arbeidsmarktprognose 2023-2024 Rijnmond neemt het aantal ontstane vacatures in 2023 en 2024 landelijk af als gevolg van de afkoelende economie. Het aantal banen zal in de regio nog wel licht groeien. De geringe banengroei en de afname van het aantal vacatures betekenen niet dat de personeelstekorten verdwijnen. De krapte wordt weliswaar iets minder, maar blijft aanwezig in beroepsgroepen als techniek, industrie, bouw, zorg en ICT. Dit komt omdat personeelskrapte grotendeels structurele oorzaken heeft, zoals vergrijzing, ontgroening, deeltijdwerk en de mismatch. Het maken van meer uitgebreide en verdere arbeidsmarktprognoses acht ons college momenteel niet nodig. De beschikbare informatie volstaat en daarbij moet bij het maken van dat soort prognoses het nodige voorbehoud worden gemaakt.

¹ [RijnmondInZicht - Home](#)

² [ArbeidsmarktInZicht - Rijnmond Werkt Door: Monitor 2023 #2](#)

³ [Rijnmond \(werk.nl\)](#)

Naast de economische ontwikkelingen spelen ook andere factoren, zoals recent corona, Oekraïne een rol. Ook is de dynamiek op de arbeidsmarkt toegenomen, doordat loopbanen niet meer levenslang gericht zijn op één vak of sector. Dit maakt dat arbeidsmarktprognoses voor de langere termijn minder goed te maken en minder bruikbaar zijn.

Vraag 3:

Hoeveel studenten heeft Rotterdam momenteel in cruciale richtingen zoals de techniek, het onderwijs en de zorg? Hoeveel van deze studenten zullen per jaar in respectievelijk 2023, 2024, 2025 en 2026 afstuderen en beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt?

Antwoord:

Dit is geen informatie die wij standaard beschikbaar hebben. Daarom verwijzen voor de beantwoording naar de cijfers van het Ministerie van OCW⁴, daarin zijn prognoses opgenomen van het aantal leerlingen en studenten in het MBO, HBO en WO. Op basis hiervan is de verwachte ontwikkeling in Rijnmond zichtbaar gemaakt op RIZ onder het thema onderwijs⁵. De in- en uiteindelijke uitstroom vanuit het Voortgezet Onderwijs (VO) is bepalend voor de instroom in het MBO, HBO en WO. Dit geldt ook voor de uiteindelijke uitstroom en doorstroom per niveau, leerweg en studierichting. Veel HBO en WO studenten wonen gedurende hun studie in Rotterdam. Deze studenten vertrekken vaak na het behalen van hun diploma.

Vraag 5:

Hoeveel Rotterdammers verwacht het college dat er zullen instromen en uitstromen vanuit de Werkloosheidswet (WW) en bijstand per jaar in respectievelijk 2023, 2024, 2025 en 2026?

Antwoord:

Ook deze gegevens zijn niet allemaal beschikbaar. De afgelopen jaren is de instroom in de WW laag geweest. Volgens het UWV⁶ steeg het aantal WW-uitkeringen in juli 2023 in Rijnmond met 0,6% en in Rotterdam 1,7%. De afgelopen maanden is dit beeld weinig veranderd. Het UWV geeft geen prognose voor de meerjarige ontwikkeling van het aantal WW-uitkeringen. Volgens de meest recente raming van het CPB⁷ zal de werkloosheid (werkloze beroepsbevolking als % beroepsbevolking) stijgen tot 4% in 2024. De verwachting is dat hiermee ook de instroom in de WW zal toenemen.

Voor 2023 is de instroom in de bijstand geprognosticeerd op 8.425 en de uitstroom op 9.475. Dit is zo opgenomen in de Voorjaarsnota 2023⁸. De meerjarige ramingen voor de bijstand worden jaarlijks bijgesteld. Leidend is de college target om eind 2025 het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering te laten dalen tot 30.000.

⁴ [Sectoren | OCW in cijfers](#)

⁵ [RIZ bestuurlijke verkenning - RIZ bestuurlijke verkenning \(rijnmondinzicht.nl\)](#)

⁶ [regionale nieuwsflits arbeidsmarkt rijnmond tcm95-425855.pdf \(werk.nl\)](#)

⁷ [Raming Augustus 2023 \(concept-Macro Economische Verkenning 2024\) | CPB.nl](#)

⁸ [Doel: Iedereen vooruit | Voorjaarsnota 2023 \(rotterdam.nl\)](#)

Vraag 6

Hoeveel statushouders verwacht het college dat er zullen instromen op de arbeidsmarkt per jaar in respectievelijk 2023, 2024, 2025 en 2026?

Antwoord:

Ook deze gegevens zijn niet volledig beschikbaar. De prognose van de uitstroom van statushouders naar werk is als volgt: In 2023 stromen er naar verwachting 344 statushouders (>27 jaar) uit naar werk, in 2024 379, in 2025 414 en in 2026 426. Deze schatting kent een grote onzekerheid omdat asielstromen en taakstellingen (zeker op langere termijn) moeilijk te voorspellen zijn. Daarnaast kan de invoering van de Wet inburgering 2021 leiden tot een verandering in de doorlooptijd naar werk. Ook is het zo dat niet alle uitgestroomde statushouders op de Rotterdamse arbeidsmarkt terechtkomen, maar deels uitstromen in andere gemeenten en omgekeerd. Voor meer prognoses over statushouders en werk in Nederland verwijzen we naar de cijfers van het CBS⁹.

Vraag 8

Hoeveel Rotterdammers zullen de komende jaren als gevolg van pensioen uitstromen uit de arbeidsmarkt per jaar in respectievelijk 2023, 2024, 2025 en 2026?

Antwoord:

De gevraagde cijfers zijn niet beschikbaar. De vergrijzing en ontgroening¹⁰ vormen een belangrijke ontwikkeling op de arbeidsmarkt. Het aandeel ouderen -ouder dan 55 jaar- neemt nog steeds toe. Volgens het UWV is in Nederland 1 op de 10 werknemers 60 jaar of ouder. Een groot deel van hen gaat binnen nu en 7 jaar met pensioen¹¹. De instroom van jongeren op de arbeidsmarkt zal onvoldoende zijn om dat op te vangen. In Rijnmond was het aantal werknemers ouder dan 55 jaar in 2021: in het openbaar bestuur 28%, in de zorg 22%, in het onderwijs 22%, in de industrie 24% en in de bouw 20%. Op RIZ wordt dit in de bestuurlijke verkenning¹² onder arbeidsmarkt voor Rijnmond verder toegelicht.

Vraag 9

Wat is de verwachte stijging van de arbeidsproductiviteit door innovatie, digitalisering en automatisering binnen de arbeidsmarktregio Rijnmond in respectievelijk 2023, 2024, 2025 en 2026? Hoeveel banen kunnen hierdoor worden vervangen per sector? Welke investeringen zijn er nodig om deze productiviteitsstijging te realiseren? In hoeverre worden deze investeringen bekostigd vanuit de gemeente Rotterdam?

Antwoord:

De gevraagde informatie is op het niveau van Rotterdam en de regio niet beschikbaar. Het World Economic Forum laat in hun The future of Jobs Report 2023¹³ zien dat de digitalisering, het klimaat en geopolitieke ontwikkelingen de komende 5 jaar grote invloed zullen hebben op de arbeidsmarkt. Wereldwijd zal bijna een kwart van de banen veranderen. Er komen 69 miljoen nieuwe banen en er verdwijnen 83 miljoen banen. Dat betekent 2% minder werkgelegenheid. De meeste groei wordt verwacht in technologie, met name in functies met big data, cloud computing en AI.

⁹ <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2022/50/prognose-meer-inwoners-door-migratie>

¹⁰ Met ontgroening wordt bedoeld dat er een afnemende instroom van jongeren is in een bepaalde sector.

¹¹ [65-plussers als oplossing voor personeelstekorten \(werk.nl\)](#)

¹² [RIZ bestuurlijke verkenning - RIZ bestuurlijke verkenning \(rijnmondinzicht.nl\)](#)

¹³ [The Future of Jobs Report 2023 | World Economic Forum \(weforum.org\)](#)

Functies in administratie en traditionele productie en commercie staan het meest onder druk. In educatie (onderwijs), agricultuur (agrarisch) en digitale commercie (detail- en groothandel) wordt veel banengroei verwacht. Zoals bij vraag 2 aangegeven moet bij dit soort prognoses vanwege alle onzekerheden het nodige voorbehoud worden gemaakt. Om wendbaar met deze ontwikkeling om te kunnen gaan wordt de inzet op skills steeds belangrijker. Analytisch en creatief denken blijven de belangrijkste skills voor de meeste bedrijven, gevolgd door weerbaarheid, motivatie, zelfbewustzijn, nieuwsgierigheid en leven-lang-leren.

Vraag 10

Hoe reflecteert het college op de overweging dat zowel de instroom van onbenut arbeidspotentieel als verwachte productiviteitsstijging onvoldoende zijn om aan de stijgende personeelsbehoefte in 2023, 2024, 2025 en 2026 te beantwoorden?

Antwoord:

Ons college ziet dat er extra inspanningen nodig zijn om in de toekomstige personeelsbehoefte te kunnen voorzien. Primair zijn werkgevers en onderwijspartijen aanzet om daar iets aan te doen. Als gemeente hebben we op regionaal niveau vooral een faciliterende en stimulerende rol om arbeidsmarktpartners te bewegen tot een actieve, toekomstbestendige en inclusieve aanpak van de personeelstekorten. In het bij vraag 1 genoemde beleidskader gaan we uitgebreid in op de manieren waarop we meer samenwerking op de regionale arbeidsmarkt en meer focus op de voor onze stad cruciale sectoren en transitieopgaven gaan bevorderen. Dan doen we onder meer door dit najaar te starten met het Rijnmonds Arbeidsmarktperspectieffonds (RAP) en het opzetten van het Werkcentrum Rijnmond.

Vraag 11

Hoe reflecteert het college op de overweging dat de stijgende personeelsbehoefte gerealiseerd kan worden door arbeidsaanbod uit het buitenland aan te trekken?

Antwoord:

Ons college acht het op dit moment niet noodzakelijk om vanuit de gemeente of arbeidsmarktregio actie te ondernemen om arbeidsaanbod uit het buitenland aan te trekken. Er is nog een fors onbenut arbeidspotentieel in onze stad en regio. Het duurzaam inzetten daarvan heeft onze prioriteit; dat is ook waar we met het bij vraag 1 genoemde beleidskader op inzetten. Uiteraard staat het werkgevers en ondernemers vrij om, binnen

de grenzen van de geldende wet- en regelgeving, zelf personeel uit het buitenland te werven als zij dat nodig vinden.

Dit najaar wordt het aangescherpte actieprogramma EU-arbeidsmigranten aangeboden aan uw raad. Op dat moment kunt u als raad, indien gewenst, verder spreken over de gevolgen van arbeidsmigratie in Rotterdam.

Vraag 12

Is het college bereid om binnen de eigen stad te onderzoeken wat mensen zonder de juiste papieren, in het bijzonder ongedocumenteerde jongeren (Dreamers), kunnen betekenen voor het vervullen van de arbeidsbehoeften in Rotterdam?

Antwoord:

Ons college acht het op dit moment niet nodig om onderzoek te doen naar Dreamers. Om te kunnen werken in Nederland is legaal verblijf een voorwaarde. De gemeente is niet de instantie die daarover gaat. Het is aan de rijkspartijen om mensen de juiste papieren te verstrekken. De gemeente volgt hierbij het rijksbeleid en ziet geen mogelijkheden om hiervan af te wijken zonder tegen de huidige wet, en regelgeving in te gaan. Zie voor meer toelichting op de inzet van de gemeente op Dreamers¹⁴ het afdoeningsvoorstel van de motie Perspectief voor Rotterdamse Dreamers (22bb008185).

Vraag 13

Hoeveel (extra) arbeidskrachten zijn er voor de regio Rijnmond nodig om de Rotterdamse klimaatdoelen te behalen? En om wat voor personeel gaat hier om?

Antwoord:

TNO heeft op ons verzoek onderzocht hoeveel arbeidskrachten er nodig zijn voor de ambities die er liggen voor de gebouwde omgeving op zonnepanelen, isolatie, laadpalen en warmtenet. Dat gebaseerd op investeringen vanuit gemeente en woningcorporaties en een schatting van investeringen vanuit particuliere woningeigenaren. In het onderzoek is ook de koppeling gemaakt met de skills die nodig zijn. Dit waren de voornaamste bevindingen:

- Zonnepanelen loopt op van 70 FTE in 2023 naar 130 FTE in 2030. Merendeel van het werk zit in de installatie van de panelen.
- Isolatie loopt op van 650 FTE in 2023 naar 900 FTE in 2030. Benodigde skills zijn hierbij heel divers (dak, raam, vloer e.d. vraagt net weer andere vaardigheden).
- Laadpalen loopt op van 7 FTE in 2023 naar 14 FTE in 2030. Merendeel van het werk zit in de aanvraag en vergunningverlening en de plaatsing.
- Aanleg van het warmtenet hangt af van het tempo van de lopende aanpakken. In 2026 wordt nu de piek verwacht met 600 FTE. Ook hier gaat het om uiteenlopende skills. Vooral de werkvoorbereiding en de werkzaamheden binnenshuis (plaatsen afleverset, timmerwerk en leggen van de leidingen in complexen) is veel werk.

Dit onderzoek betreft slechts een deel van de arbeidskrachten die nodig zijn om de klimaatdoelen te halen. Op RIZ is de monitor arbeidsmarkt energietransitie Rijnmond opgenomen.¹⁵ Hierin wordt ook de werkgelegenheid in het Haven Industrieel Complex

¹⁴ Zie [Document RotterdamRaad - \[23bb002693\] Afdoeningsvoorstel motie Elfilali ea over perspectief voor Rotterdamse Dreamers 22bb8185 - iBabs RIS](#)

¹⁵ [RijnmondInZicht - Energietransitie InZicht Rijnmond](#)

meegenomen. In juli 2023 zijn er 4.500 vacatures bijgekomen die relateren aan de energietransitie. De meeste vakkrachten die nodig zijn, werken binnen de bouw- en technieksector op WO, HBO en MBO niveau.

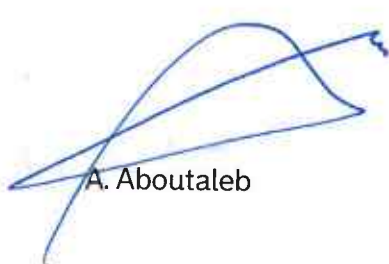
In het Klimaat Actieplan Rotterdam (KAR)¹⁶ hebben we aandacht voor de personeelstekorten, die een risico kunnen zijn voor de uitvoering van de energie- en grondstoffentransitie. Op meerdere manieren zetten wij daarom in om de krapte binnen de bouw- en technieksector te verkleinen:

- Jongeren enthousiasmeren voor een opleiding richting technische sectoren;
- Werkzoekenden enthousiasmeren en toerusten voor werk in technische sectoren;
- Juiste aansluiting tussen opleiding en benodigde skills in de praktijk en in de toekomst;
- Beroepsonderwijs flexibeler en meer modulair inrichten;
- Aanpak docententekort bètavakken en technisch beroepsonderwijs;
- Vergroten van zij-instroom (van-werk-naar-werk);
- De sector aantrekkelijker maken voor een bredere groep mensen en tot nu toe onbenut talent (sociale innovatie).

De secretaris,

V.J.M. Roozen

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De burgemeester,

A. Aboutaleb

¹⁶ [Start - Klimaat actieplan \(foleon.com\)](https://www.foleon.com)